

MAARİF aile

Türkiye Maarif Vakfı
Aile Bülteni
Mart 2025 | Sayı: 16

09

Mahremiyet Eğitimi
Ne Zaman Başlar?

16

Mahremiyet Eğitiminde
Yapılan Yanlışlar

"Mahremiyet"

sunuş

Mahmut M. Özdil
Türkiye Maarif Vakfı Başkanı

Değerli Velilerimiz,

Tüm dünyada örgün ve yaygın eğitim faaliyetleri yürüten Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye'nin eğitim alanındaki tecrübe ve birikimini paylaşmak için uluslararası alanda faaliyet göstermektedir. Vakfımız 6721 sayılı kuruluş kanunu esasları çerçevesinde okul öncesinden yükseköğretime kadar uluslararası eğitim kurumları açma ve işletme yetkisine sahip olmanın yanı sıra öğrencilere burs ve barınma desteği sağlama, eğitimde araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütme, müfredat geliştirme, uluslararası eğitim fuarları düzenleme, süreli ve süresiz yayınlar hazırlama görevlerini üstlenmektedir. Vakfımız, insanlığın ortak mirasını ve değerlerini harmanlayarak "İyi İnsan" yetiştirme misyonuyla hareket etmektedir. İyi ve erdemli insan aklını kullanan, irade gösteren, vicdan sahibi ve her daim aktif olan kişidir. İyi insanların yetişmesini sağlayacak uygun koşulların oluşturulmasının gerekli olduğuna inanıyoruz. Bu noktada Türkiye Maarif Vakfı olarak her çocuğun biricik ve kendine has olduğu bilinciyle hareket ediyoruz. Her bir öğrencimizin kendine özgü bir rengi, sesi ve üslubu olduğunu biliyor, bu doğrultuda onlara en uygun yaklaşımı sunmak için çalışıyoruz. Böylelikle çocuklarımızın kendi potansiyellerini ortaya çıkarmalarını hedefliyoruz. Bu doğrultuda eğitim paydaşlarının en değerlisi olan velilerimizle iş birliği yapmayı önemsiyoruz. Velilerimizden aldığımız destekle, her bir çocuğumuzu özenle geleceğe hazırlarken daha da güçleniyoruz.

Aile, çocuğun eğitim sürecinde önemli bir role sahiptir. Çocuklar hayata dair ilk deneyimlerini ailesiyle birlikte edinir. Çocuklar, sağlıklı bir şekilde büyüyüp hayata hazırlanabilmek ve gerekli becerileri edinebilmek için ailelerin sevgi dolu rehberliğine, desteğine ve yönlendirmesine ihtiyaç duyarlar. Bu eğitim süreci ailede başlar, okul ise ailenin attığı bu temelin üzerine bilgi, beceri ve değer katarak eğitim sürecini inşa eder. Okul ve ailenin iş birliği içinde olması çocuğun gelişimini olumlu yönde etkiler ve eğitim yolculuğunda çocuk için büyük bir güç oluşturur.

Çocuklarımızı hayata hazırlama sürecinde Türkiye Maarif Vakfı olarak velilerimizi eğitim sürecine dahil etmeyi önemli bir sorumluluk olarak görüyoruz. Maarif Aile Bülteni bu sorumluluğun bir gereği olarak siz değerli velilerimiz için hazırlanmaktadır. Maarif Aile Bülteni, çocuklarımızın fiziksel, zihinsel, duygusal ve akademik gelişimlerini en iyi şekilde desteklemek için velilerimize rehberlik etmeyi ve okul-aile iş birliğini artırmayı hedeflemektedir. Her sayıda özel bir tema çerçevesinde bilgi, öneri ve etkinlikleri sizlerle buluşturmaktayız. Büyük bir özveri ve emekle hazırlanan bu çalışmanın velilerimizde farkındalık oluşturacağına inanıyor, öğrencilerimizin gelişimine katkı sağlamasını temenni ediyor ve **Maarif Aile Bülteni**ni istifadelerinize sunuyoruz.

Mahmut M. ÖZDİL

Türkiye Maarif Vakfı Başkanı

İmtiyaz Sahibi:

Türkiye Maarif Vakfı Adına
Mahmut M. ÖZDİL

Yayın Kurulu:

Ahmet TÜRK BEN
İsmail ÇUHADAR

Editör:

Doç. Dr. Muhammet Ü.
ÖZTABAK

Yazar:

Ayşe Reyhan BOLAT
Sarenur AK, Şeyda ŞİMŞEK
Zeynep Betül ARDIÇ

Grafik Tasarım:

Abdullah Aydın DEMİR
Semih EDİS

Bu sayımızda, aile ve çocuk gelişimi açısından büyük bir öneme sahip olan “Mahremiyet” konusunu ele alıyoruz. Çocuklarda mahremiyet bilincinin gelişiminde ailenin rolü hayati derecede önemlidir. Mahremiyet bilincinin temelleri ailede atılmakta ve bu bilinç, bireyin hem kendini korumasını hem de sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamaktadır. Ebeveynler, çocuklarının hayatındaki ilk rehberler olarak bu bilinci kazandırmada kritik bir rol üstlenir.

Mahremiyet bilinci, bireylerin toplumsal kurallara uyum sağlamasına, kendine güvenen ve çevresine saygı duyan kişiler olarak yetişmesine imkân tanır. Doğru tutum ve yaklaşımla, katı kurallar veya baskıcı yöntemler olmadan doğal bir süreç içinde mahremiyet bilincinin gelişebileceğini söyleyebiliriz. Bu süreçte ebeveynlerin bilinçli hareket etmeleri, çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal sınırlarını tanımalarına destek olmaları önemlidir.

Toplum, mahremiyet bilincine sahip kişiler tarafından şekillenir. Bu nedenle; kendine güvenen, sınırlarını koruyabilen ve başkalarının sınırlarına saygı gösteren kişiler yetiştirmek, sağlıklı bir toplumun temel taşıdır. Bu bültende, çocuklarda mahremiyet bilincini desteklemenin yolları, ailelerin dikkat etmesi gereken noktalar ve uygulanabilecek pratik yöntemler üzerinde duracağız. Hep birlikte, çocuklarımızın sağlıklı bir fert olarak yetişmelerine katkı sağlayabiliriz.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Koordinatörlüğü

S. 04

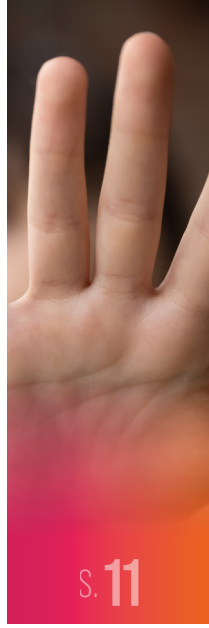
S. 6

S. 14

S. 9

S. 11

S. 17

S. 20

SUNUŞ.....	1
BU SAYIDA.....	2
MAHREMİYET.....	4
MAHREMİYET EĞİTİMİ.....	6
MAHREMİYET EĞİTİMİ NE ZAMAN BAŞLAR?.....	7
FARKLI YAŞ GRUPLARINDAKİ ÇOCUKLARDA MAHREMİYET.....	9
İYİ VE KÖTÜ DOKUNUŞ NEDİR?.....	11
ÇOCUKLARDA DİJİTAL MAHREMİYET	14
MAHREMİYET EĞİTİMİNDE YAPILAN YANLIŞLAR.....	16
EVDE MAHREMİYET KURALLARI BELİRLEMEK İÇİN ÖNERİLER.....	17
ÇOCUKLARDA MAHREMİYET İHMALİ BELİRTİLERİ/ ÇOCUKLARDA İSTİSMAR BELİRTİLERİ.....	18
ÇOCUKLARI KORUMAK İÇİN EBEVEYNLERE TAVSİYELER	20
MAHREMİYET KURALLARI EBEVEYN KONTROL LİSTESİ.....	22
MAHREMİYET KARTLARI.....	23
SORU CEVAP KÖŞESİ	24
EBEVEYN-ÇOCUK ETKİNLİK TAKVİMİ.....	28
KAYNAKÇA.....	30

MAHREMİYET

Mahremiyet geçmişten günümüze kadar insanın ihtiyacından doğan bir kavramdır. Mahremiyet kavramının zaman, mekân, kültür, din, gelenek, coğrafyaya göre değişkenlik gösteren esnek bir tanımı vardır.^{1,2,3} Mahremiyetin tek bir tanımı olmakla beraber genel anlamda kendi sınırlarını korumak ve başkalarının sınırlarını ihlal etmemek olarak tanımlanabilir.⁴ Mahremiyet kişilere özel alan oluşturmayı sağlarken diğer kişilerle iletişim ve ilişki kurmak için sağlıklı bir ortam oluşmasını sağlar. Bu durumda kişiler, “kendi” oldukları özel alana ve bu alanı başkasına açma veya açmama özgürlüğüne sahiptir.^{1,5} Bu anlamda mahremiyet kişilerin kendini tanımasına ve ifade etmesine, sosyal ilişkileri yönetmesine imkân tanır. Böylelikle kişinin öz benliğinin ve sosyal ilişkilerinin gelişmesi söz konusu olur.¹

Çocuğa mahremiyet bilinci kazandırmada en önemli rol aileye aittir. Ailenin tutumu ve yaklaşımı, çocuğun mahremiyet bilincinin oluşumunda belirleyici bir etkidir. Ebeveynler, çocuklarının doğduğu andan itibaren onların mahremiyetine özen göstererek bu bilincin gelişmesini desteklemelidir.

Çocukların kendi sınırlarını oluşturabilmeleri ve bu sınırları korumayı öğrenebilmeleri için ailelerin onlara mahremiyet bilinci kazandırmaları önemlidir. Bu sürecin doğru bir şekilde ilerleyebilmesi için ebeveynlerin dikkat etmeleri gereken önemli noktaları bilmeleri gerekmektedir. Bu süreç özenle yürütülmeli, çocuğun gelişim dönemine uygun hususlar takip edilmelidir. Bunun yanı sıra cinsiyet fark etmeksizin çocuklarda mahremiyet bilincinin oluşmasına önem verilmelidir.⁶

Çocuğa mahremiyet bilinci kazandırmada en önemli rol aileye aittir. Ailenin tutumu ve yaklaşımı, çocuğun mahremiyet bilincinin oluşumunda belirleyici bir etkidir. Ebeveynler, çocuklarının doğduğu andan iti-

baren onların mahremiyetine özen göstererek bu bilincin gelişmesini desteklemelidir. Bura-daki en önemli husus ebeveynlerin çocuğa de-ğerli bir şahsiyet olduğunu hissettirmesidir.⁴ Mahremiyet, en temelde kişinin şahsını ko-rumaya yönelik bir bilinç geliştirmektir. Mahremiyet bilinci kişiye özel bir alan oluşturur. Böylelikle kişilerin sınırlarını koruyabilme be-cerisini geliştirir. Kendi sınırlarının önemini kavrayan kişilerin başkalarının sınırlarına da saygı duyma nezaketine sahip olurlar.⁶ Böy-lelikle mahremiyet bilinci, insanların toplum-da huzur içinde yaşamalarını sağlar. Bununla birlikte kişiler kendilerini güvende hissederler. Güven ve huzur ortamı ise insanların sağlıklı ilişkiler kurmasına zemin hazırlar.

MAHREMİYET EĞİTİMİ

Mahremiyet eğitimi, bireylerin kişisel sınırlarını anlamasını, başkalarının sınırlarına saygı göstermeyi öğrenmesini ve bu sınırları koruma becerilerini geliştirmesini hedefleyen bir süreçtir.

Mahremiyet eğitimi, kişilerin kişisel sınırlarını anlamasını, başkalarının sınırlarına saygı göstermeyi öğrenmesini ve bu sınırları koruma becerilerini geliştirmesini hedefleyen bir süreçtir. Bu eğitim; fiziksel, duygusal, dijital ve sosyal alanlarda mahremiyetin önemini öğretmeyi kapsar. Aynı zamanda kişilerin kimlik oluşumuna, güvenliğine, kişisel alan farkındalığına ve öz değer algısına katkıda bulunur.

Mahremiyet eğitimi genellikle çocukların sağlıklı fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimini destekleyen bir araçtır. Çocukların “iyi dokunuş-kötü dokunuş” gibi temel bilinç düzeylerini geliştirmesi, kişisel bilgilerini koruma becerisi kazanması ve dijital ortamlarda mah-

remiyetin önemini kavraması, bu eğitimin önemli unsurları arasında yer alır.^{8,9}

Mahremiyet eğitimi; çocuklara kendi bedenlerini koruma ve sınırlarını belirleme becerilerinin öğretilmesini, başkalarının sınırlarına saygı göstermeyi ve kendi sınırlarını savunmayı öğretme sürecini, fiziksel, duygusal ve dijital alanlarda sınır koymayı ve bu sınırları savunmayı öğrenmeyi, çevrim içi ortamlarda kişisel bilgilerini koruma becerilerinin kazandırılmasını içerir. Bu eğitimin paydaşları okul, aile ve yetkili kurumlardır. Çocukları korumak için devlet kurumları, aileler ve eğitimciler birlikte çalışmakla beraber öncelikli sorumluluğun ailede olduğu unutulmamalıdır.

MAHREMİYET EĞİTİMİ NE ZAMAN BAŞLAR?

●● Tuvalet eğitimi, mahremiyet bilincinin temellerinin atıldığı kritik bir dönem olarak kabul edilir. Genellikle 24 ay civarında başlayan ve 36 aya kadar devam eden bu süreç, çocuğun bedensel ihtiyaçlarını kontrol etmeyi öğrenmesi, bağımsızlık kazanması ve çevresel beklentileri anlaması açısından önemlidir.

Mahremiyet eğitimi; çocuğun 0-6 yaşlarında ailesinde kazandığı ve özel hayatını fark etmesini, kişisel alanını korumasını, diğer kişilerin özel alanlarına saygı duymasını ve sağlıklı sınırlar koymayı öğrenmesini içeren bir süreçtir. Aynı zamanda bu eğitim, çocuğun duygularını yönetme becerisini geliştirmesine katkı sağlar. Çocuk, bu eğitim sayesinde kendi sınırlarını koruyabilir ve rahatsız edici durumlarda 'hayır' deme becerisini kazanır.

Mahremiyet eğitimi, kimlik gelişiminin bir parçası olan cinsel kimlik farkındalığı ile ilişkilidir. Çocukların renk, oyuncak ve arkadaş seçimleri cinsel kimlikleri etrafında şekillenirken kişilik gelişimleri ve mahremiyet algıları da bu süreçle birlikte ilerler. Tuvalet eğitimi, mahremiyet bilincinin temellerinin atıldığı kritik bir dönem olarak kabul edilir. Genellikle 24 ay civarında başlayan ve 36 aya kadar de-

vam eden bu süreç, çocuğun bedensel ihtiyaçlarını kontrol etmeyi öğrenmesi, bağımsızlık kazanması ve çevresel beklentileri anlaması açısından önemlidir.

Araştırmalar, tuvalet eğitiminin anneler tarafından farklı yaklaşımlarla uygulandığını ve bu süreçte en sık karşılaşılan zorluğun çocukların tuvalet alışkanlığı kazanmada direnç göstermesi olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca ödüllendirme yöntemi en pozitif sonuç veren uygulamalardan biridir. Özellikle bu süreçte çocuklara baskı yapılmaması önemlidir. Çocuğun kişilik gelişiminde, mahremiyet bilincinde ve aileyle ilişkisinde tuvalet eğitimi sürecinin olumlu ya da olumsuz sonuçları önemli bir yere sahiptir. Sonuç olarak tuvalet eğitimi döneminden itibaren çocuklara mahremiyet bilinci kazandırılmalı ve bu bilinç kişilik gelişimleriyle uyumlu şekilde desteklenmelidir.

FARKLI YAŞ GRUPLARINDAKİ ÇOCUKLARDA MAHREMİYET

Mahremiyet, çocukların hem temel hakkı hem de ihtiyaçlarıdır. Çocukların gelişim süreçlerinde mahremiyet kavramını öğrenmeleri ve bu konuda sağlıklı bir bilinç kazanmaları, onların gelecekte sağlıklı sosyal ve duygusal ilişkiler kurmalarını etkileyebilir. Ancak mahremiyetin öğrenilmesi ve buna dair ihtiyaçlar da yaş gruplarına göre farklılık gösterebilir.

Okul Öncesi Dönemde Mahremiyet (0-5 Yaş)

Okul öncesi dönem, çocukların bedenlerini ve kişisel alanlarını fark etmeye başladıkları bir zaman dilimidir. Ebeveynlerin çocuklarına bedenlerinin kendi kontrolünde olduğunu öğretmeleri gerekir. Ebeveynler çocuklarına “Hayır” demenin ve istemedikleri durumlarda sınır koymanın önemini ifade etmesi gerekmektedir.

Ebeveynler, çocuklara vücutlarının özel olduğunu anlatmalıdırlar. Çocukların iyi dokunuş ile kötü dokunuş arasındaki farkı anlamaları için uygun bir üslup benimsenmeli ve örneklerle açıklanmalıdır. Bu durumun hem tehlikeli durumlara karşı korunmayı hem de kendi mahremiyetlerine saygı duymayı ifade ettiği anlatılmalıdır.

İlkokul Döneminde Mahremiyet (6-11 Yaş)

İlkokul dönemi çocukların sosyal ilişkilerinde aktif oldukları bir dönemdir. Arkadaş ilişkilerinde sınır koymayı ve arkadaşlarının da sınırlarına saygı duymayı öğrenmeleri gereken bir zamandır. Anne babalar çocuklarına empati kurmanın önemini anlatmalıdır.

Teknoloji kullanımının günlük hayata girmesiyle birlikte çocuklar erken yaşlarda dijital platformlara katılırlar. Bu noktada mahremiyetin korunması için bu yaştaki çocuklara güvenli internet kullanımı öğretilmelidir. Kişisel bilgilerin paylaşılması konusunda çocuklar bilgilendirilmelidir.

Ergenlik Döneminde Mahremiyet (12-18 Yaş)

Ergenlik dönemi, gençlerin bireyselleştiği ve bağımsızlığını kazanmaya başladıkları bir zaman dilimidir. Bu dönemde gençler için kişisel alan ve gizlilik kavramları ön plana çıkabilir. Ebeveynler bu kavramları göz önünde bulundurarak ilişkileri saygı çerçevesinde şekillendirmelidir.

Ergenlik dönemi, gençlerin sosyal medyayı aktif olarak kullandıkları bir dönemdir. Ebeveynler çocuklarını sosyal medya platformlarında paylaşılan içeriklerin kalıcılığına ve bu içeriklerin oluşturabileceği risklere dair bilinçlendirmelidir. Gençler; kişisel verilerin korunması, güvenlik ayarları ve etkileşim yönetimine dair desteklenmelidir.

İYİ VE KÖTÜ DOKUNUŞ NEDİR?

Çocuklarınıza iyi ve kötü dokunuşu ayırt etmeleri konusunda yardımcı olmak için aşağıdaki bilgileri paylaşabilirsiniz. Olumsuz durumların yaşanmaması için ebeveynlerin çocuklarına öncelikle vermesi gereken şey güvendir. Kendilerine her durumda güvenileceklerini ifade etmek, zor bir durumla karşı karşıya kaldıklarında bu durumu saklamak yerine açıkça ifade edip yardımlarını isteyebilecekleri güven ortamını oluşturmak çocuklar için ilk koruyucu faktördür. Çocuk kötü dokunuş ile karşı karşıya kaldığında bu konuda suçsuz olduğunu bilmeli, ailesinden tepki değil destek göreceğinden emin olmalıdır. Böylelikle kendisini korumayı ve ihtiyaç duyduğunda güvenliğini sağlamayı öğrenecektir.

Çocuklara Riskli Bir Durumda Ne Yapmaları Gerektiğini Öğretin:

- Karşı koyun ve sertçe itin!
- Saldıran kişiden kaçın ve uzaklaşın.
- Güvenilir bir yetişkinden yardım isteyin.
- Kurtulamayacak durumdaysanız çığlık atın ve yardım isteyin.
- Bu tür durumları kendinize saklamayın, muhakkak güvenilir bir yetişkinle paylaşın.

Çocuklarınıza hayır demeyi öğretin. İşte hayır demenin farklı şekilleri:

"Hayır, olmaz."

"Hayır"

"Hayır" diyerek ortamı terk etmek.

"Hayır, teşekkürler, kararım bu şekilde."

"Hayır istemiyorum. Israrcı olmanız beni rahatsız ediyor."

"Hayır teşekkürler, sigara dumanından çok rahatsız oluyorum, beni öksürtüyor."

"Hayır, kararımı verdim ve bu konuda tartışmak istemiyorum."

"Hayır teşekkürler, ben bir bardak su alabilir miyim?" (konuyu değiştirin)

Hayır, teşekkürler. Şimdi değil."

"Hayır, teşekkürler."

"Hayır, bu konuda rahat hissetmiyorum."

"Hayır, buna katılmıyorum."

Çocuklarınıza istenmeyen durumlarla nasıl başa çıkabileceklerini, model olabileceğiniz tepkilerle gösterebilirsiniz. Unutmayın, sizin tepkileriniz onların davranışlarına yön verir ve onları mahremiyet ihlallerine karşı daha duyarlı hale getirir.

ÇOCUKLARDA DİJİTAL MAHREMİYET¹⁰

Çocuklar dijital ortamlarda, özellikle çevrim içi oyunlar ve sosyal medya platformlarında birçok riskle karşı karşıya kalabilir. Bu alanlarda; çocukların kişisel bilgilerine kolayca ulaşılabilmesi ve kötü niyetli kişilerin fotoğraf veya video gibi içerikleri kullanarak çocukları istismar edebileceği

unutulmamalıdır. Bu nedenle, ebeveyn olarak dijital dünyada çocuklarımızı koruma yollarını öğrenmemiz çok önemlidir.

Çocukların dijital ekran (televizyon, tablet, bilgisayar, telefon) kullanım süreleriyle ilgili yapılan bir araştırmaya⁷ göre;

- 0-24 aylık bebekler: Tüm ekranlardan uzak tutulmalıdır.
- 2-5 yaş arası çocuklar: Günde en fazla bir saat olmalıdır. İçerik önemlidir. İçeriği önce ebeveyn izlemeli, çocuğa sonra izletilmelidir.
- 6 yaş ve üzeri çocuklar ile ergenler: Bu dönem ebeveyn kontrolünden ziyade çocuğun seçimlerinin öne çıktığı bir zaman aralığıdır. Çocukla birlikte bir “ekran zaman planı” oluşturulmalıdır.

Çocuklarınızın oynadığı dijital oyunlara zaman zaman katılabilirsiniz. Bu, onların dünyasına bir pencere açmakla kalmaz aynı zamanda oynadıkları oyunlar hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlar. Çevrim içi oyunlardaki sohbet odalarını takip etmek zor olduğundan, çevrim dışı veya başlangıcı ve sonu belli olan oyunlar tercih edilmeli ve çocuklar buna göre yönlendirilmelidir.

Sosyal medya kullanımı konusunda da çocuklarla sürekli iletişimde kalmak önemlidir. Onlara gizlilik ayarlarını nasıl kullanacaklarını öğretmek kişisel bilgilerini neden korumaları gerektiğini korkutmadan anlatmak bu süreçte yardımcı olabilir. Ebeveynler, kendi sosyal medya hesaplarında çocuklarının fotoğraflarını paylaşmadan önce riskleri göz önünde

bulundurmalı ve bu fotoğraflara veya verilere kimlerin erişebileceğini kontrol etmelidir.

Ebeveynlerin çocukların fotoğraflarını paylaşması, dijital iz bırakmasına neden olmaktadır. Bu durum, çocukların gelecekte bu içeriklerden utanmasına ya da rahatsızlık duymasına yol açabilir. Ayrıca kimlik hırsızlığı ve çocuk istismarcıları gibi kötü niyetli kullanım riskleri de bulunmaktadır.

Bununla birlikte, evde sağlıklı bir dijital ortam oluşturmak için güvenli internet filtrelerini kullanabilirsiniz. Bu araçlar, çocukların erişimini zararlı içeriklerden uzak tutarak daha güvenli bir çevrim içi deneyim sunar. İnternette zararlı içeriklere maruz kalmanın çocukların zihinsel ve duygusal gelişimi üzerinde uzun vadede olumsuz etkiler yaratabileceğini unutmayın. Özellikle uygun olmayan cinsel içeriklerin çocukların beyin gelişimini ciddi şekilde geciktirdiği ve mahremiyet bilincinin oluşmasını engellediği bilimsel olarak kanıtlanmıştır.¹⁰

Çocuklarınıza istenmeyen durumlarla nasıl başa çıkabileceklerini, model olabileceğiniz tepkilerle gösterebilirsiniz. Unutmayın, sizin tepkileriniz onların davranışlarına yön verir ve onları mahremiyet ihlallerine karşı daha duyarlı hale getirir.

MAHREMİYET EĞİTİMİNDE YAPILAN YANLIŞLAR

- ✓ Çocuğu fiziksel olarak sıkıştırmak, sıkmak ya da zorla öpmek gibi yaklaşımlardan kesinlikle kaçınılmalıdır. Şaka amacıyla bile olsa çocukları istemedikleri halde sıkıştırmak veya zorla öpmek onların sınırlarını ihlal etmek anlamına gelir. Bu tür durumlar, çocuğa sınırlarının işgal edildiğini hissettirebilir ve istemediği bir durumda “hayır” demenin bir anlamı olmadığı inancını geliştirmesine neden olabilir. Çocuk, başkalarının sınırlarına saygı duymayı ancak kendi sınırlarına saygı duyduğunda öğrenir.
- ✓ Çocuğunuzla oyun oynarken orantısız güç kullanmayın. Yetişkinler çocuklardan daha güçlüdür. Oyun esnasında şakalaşmak için bile olsa çocuğun üzerine fazla güç uygularsa bu çocuğun güçsüz hissetmesine neden olabilir. Bu sebeple oyun oynarken de çocuğa güvenli bir ortam oluşturmak gereklidir.
- ✓ Mahremiyet eğitimi sırasında çocuklara “yasak”, “Allah seni cezalandırır” gibi ifadeler kullanmayın. Bu tür ifadeler çocukta kaygı ve korku uyandırabilir. Bu ifadeler çocukta mahremiyet duygusunun gelişmesini sağlamaz hatta çocuğun kendini suçlu hissetmesine neden olabilir.
- ✓ Mahremiyetle ilgili konuları konuşmayı kesin bir şekilde reddetmek çocuğun kafasında karışıklığa yol açabilir. Bu nedenle çocuğun sorularına mümkün olduğunca açık ve uygun bir şekilde cevap vermek önemlidir. Eğer bir sorunun cevabını bilmiyorsanız, bunu dürüstçe “bilmiyorum” diyerek ifade etmek ve çocuğa güvenli bir ortam sağlamak gereklidir. Bilinmeyen konular için uzman görüşüne başvurmak hem çocuğun doğru bilgiye ulaşmasını sağlar hem de güvenli bir rehberlik sunar.
- ✓ Mahremiyet eğitiminde ebeveynlerin çocuğa örnek olması önem teşkil eder. Ebeveynlerin mahremiyete aykırı bir davranışta bulunmaları mahremiyet eğitimi sürecini olumsuz etkileyebilir.
- ✓ “Çocuktur, özel alan nedir bilmez» yaklaşımı doğru bir anlayış değildir. Çocukların da özel alana ve mahremiyete ihtiyaçları vardır. Ebeveynlerin, çocuklara özel alan oluşturması ve bu ihtiyaca saygı göstermesi büyük önem taşır. Aksi takdirde çocuklarda özel alan ve mahremiyet bilinci yetince gelişemez.
- ✓ Çocuğu koruma amacıyla aşırı korumacı ve müdahaleci davranışlar, çocuğun kendini sürekli tehdit altında hissetmesine yol açabilir. Bu tür yaklaşımlar, çocuğu korumaktan ziyade ona zarar verebilir. Aşırı korumacılık, çocuğun sınırlarının ihlal edilmesine ve kendini koruyabilmesi için gerekli tecrübeleri edinmesinin engellenmesine neden olabilir. Ebeveynlerin, çocuklarına destek olurken onların bireysel sınırlarına ve gelişim süreçlerine saygı göstermesi önemlidir.

EVDE MAHREMİYET KURALLARI BELİRLEMEK İÇİN ÖNERİLER

- Aile üyeleri olarak mahremiyetin ne anlama geldiğini açıklayın.
- Aile üyelerinin her birinin kendisine ait alanlarına saygı gösterin.
- Kapalı kapıları çalma kuralı getirin.
- Aile bireyleri arasındaki özel konuşmalara saygı gösterin.
- Banyo ve giyinme alanlarının özel olduğunu açıklayın.
- Aile üyelerinin yalnız kalma isteklerine saygı gösterin.
- Dijital ortamlarda çocukların fotoğraflarını paylaşma noktasında dikkatli olun.
- Aile üyelerinin kişisel eşyalarına izinsiz dokunulmaması gerektiğini vurgulayın.
- Mahremiyetle ilgili kuralları görselleştirin.
- Mahremiyetle ilgili kurallara uyarak çocuklara rol model olun.
- Aile üyeleri arasında yaşanan mahremiyetle ilgili sorunları açık bir şekilde konuşun.

ÇOCUKLARDA İSTİSMAR BELİRTİLERİ¹¹

Çocuk istismarı; bir çocuğun sağlığını, fiziksel ve psikolojik gelişimini olumsuz etkileyen her türlü davranış olarak tanımlanır. Genellikle dört ana başlık altında incelenir: fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal (psikolojik) istismar ve ihmal. Çocuklar, yaşadıkları bu tür olumsuz deneyimleri ifade

etmekte bazen zorluk çekebilir. Bunun birçok nedeni olabilir: istismarcılarından korkuyor olabilirler, ailelerini koruma içgüdüleriyle sessiz kalabilirler ya da yaşları gereği yaşadıklarının farkında olmayabilirler. Ayrıca kendi davranışlarının sonucu olarak suçluluk duygusu hissedebilirler.

Ebeveyn olarak, çocuklara karşı duyarlı olmak çok önemlidir. Bir çocuğun yaşadığı travmayı fark etmek için dikkatli gözlemler yapmak ve değişen davranışlarını anlamaya çalışmak gereklidir.

- Çocuklarda görülebilecek bazı fiziksel ve davranışsal belirtiler arasında vücutta oluşan morluklar, baş ağrıları, karın ağrıları, yemek yemekte isteksizlik, alt ıslatma, gece uykusu sorunları ve genital bölgedeki ağrılar yer alabilir. Bu gibi belirtileri göz ardı etmemek, çocuğun sağlığını ve güvenliğini korumak için çok önemlidir.
- İstismar mağduru çocukların duygusal, sosyal ve davranışsal tepkileri oldukça çeşitli olabilir. Duygusal olarak, çocuklar; ani duygu değişimleri, korku, kaygı, olayı kabullenememe, kendini suçlama, benlik saygısının düşmesi, öfke, güven kaybı gibi durumlar yaşayabilirler. Bu tür tepkiler, çocuğun yaşadığı travmanın etkilerini yansıtır.
- Sosyal boyutta ise çocuklar; hayır deme konusunda zorluk yaşayabilir, güven sorunları nedeniyle ilişkilerde sıkıntılar çekebilirler. Ayrıca sosyal çevre ve aileyle iletişim kurmaktan kaçınabilir, yalnız kalmayı tercih edebilirler. Bu durumlar, çocukların istismar nedeniyle hissettikleri değersizlik hissini de pekiştirebilir.
- Davranışsal olarak, çocuklar aşırı şekilde temizlenme çabası gösterebilir ya da tam tersi öz bakımını ihmal edebilir. Bunun yanında yaşına uygun olmayan davranışlar sergileyebilir, abartılı hareketler yapabilir, daha sert görünmeye çalışabilirler. Diğer belirtiler arasında insanlardan ve belirli yerlerden kaçma, saldırganlık, kendine zarar verme, alkol ya da madde kullanımı gibi tepkiler de yer alabilir. Ayrıca, okul devamsızlığı ve sosyal çevreden uzak durma gibi davranışlar da sıkça görülür. Bu tür tepkiler, çocuğun yaşadığı travmaya karşı baş etme biçimlerinden biri olabilir.

Bu belirtileri fark etmek, ebeveynler için önemli bir adımdır. Çocuğun travma sonrası verdiği bu tepkileri anlamak ve uygun destek sağlamak, iyileşme sürecinin başlangıcıdır.

ÇOCUKLARI KÖTÜLÜKLERDEN KORUMAK İÇİN EBEVEYNLERE TAVSİYELER

Her ebeveyn, çocuğunu başına gelebilecek kötülüklerden korumak ister. Kimi ebeveynler bu konuda yapabilecekleri bir şey olmadığını düşünürken kimisi de kısıtlamalarla dolu bir ortam oluşturu-

rur. Ancak kısıtlama yolu çocuklarınızda ters tepkiye ya da sizden gizli bir şekilde yasakları çiğnemeye yol açabilir. Ayrıca onlara zor durumlarla baş etmeyi öğretmeden yalnızca onları uzak tutarak korumaya çalışmak gelecekte

hayatla başa çıkma kapasitelerinin olmadığına dair bir inanç geliştirir. Çocuklara tavsiye vermenin yanı sıra çocukların yaşayarak öğrenmeleri desteklenmelidir.

Çocukları korumak dendiğinde ebeveynlerin aklına ilk gelen “yabancılarla konuşma”, “yabancı birinden bir şey alma”, “biz yokken kapıyı kimseye açma” gibi uyarılar olabilir. Bu uyarılar aklımıza küçükken kazınır ve bizi muhtemel tehlikelerden koruyabilir. Ancak tehlikeler yalnızca fiziksel dünyada yer almaz. Bugün sahip olduğumuz veriler gençlerin %95’inin akıllı telefonlara rahatça erişebildiği ve %45’inin ‘neredeyse sürekli’ çevrim içi olduğunu göstermektedir.¹² Sosyal medya, bir fotoğraftan yola çıkarak fotoğrafın çekildiği adresi bulma üzerine oyunların bulunduğu bir mecra haline gelmiş durumdadır. Bu nedenle ailelerin öncelikle yapması gereken temel husus çocuklarına dijital mahremiyetin önemini vurgularken, onlarla açık bir iletişim kurmaktır. Çocukların sosyal medyayla ilgili görüşlerini dinlemek güvenli çevrim içi davranışları teşvik etmede önemli bir adımdır. Ayrıca ailelerin küçük yaşlarda dijital cihaz kullanımına dair sağlıklı sınırlar koymaları ya da bağımlılık geliştiren çocukların enerjilerini yönlendirebilecekleri hobilere yer açmaları faydalı olacaktır.

Eğitici bir yol olarak korku ya da utanç yöntemini kullanmak çoğunlukla olumsuz sonuçlara yol açar. Korku etkeninin ortadan kalktığını düşünen bir ergen, kendisine yasaklanan davranışların nedenini sorgulamadan uygulama yoluna gidebilir ya da utandırılıp ayıplamak suretiyle çocuğu tehlikeden uzak tutmaya çalışan yöntemler, çocuğun kişiliğinde derin yaralara yol açabilir, öz saygı ve öz güven gelişimini sekteye uğratabilir. Çocuğunuzu korkutmadan yabancılarla ilişkilerde dikkatli olması gerektiğini anlatın. Bu noktada tehlikenin yalnız yabancılardan değil bazı durumlarda tanıdık kişilerden de gelebileceğini not etmek gerekir.

Çocuğunuza kendisini rahatsız eden ya da sınırlarını ihlal eden herhangi bir durumu size anlatması gerektiğini, böyle bir durumda onun yanında olacağınızı vurgulayın. Aile içi iletişimi sağlıklı, açık tutmak bu konuda kolaylık ve problemlerin büyümeden çözülmesine katkı sağlayacaktır.

Eğitici bir yol olarak korku ya da utanç yöntemini kullanmak çoğunlukla olumsuz sonuçlara yol açar. Korku etkeninin ortadan kalktığını düşünen bir ergen, kendisine yasaklanan davranışların nedenini sorgulamadan uygulama yoluna gidebilir. Ya da utandırılıp ayıplamak suretiyle çocuğu tehlikeden uzak tutmaya çalışan yöntemler, çocuğun kişiliğinde derin yaralara yol açabilir, öz saygı ve öz güven gelişimini sekteye uğratabilir.

MAHREMİYET KURALLARI EBEVEYN KONTROL LİSTESİ¹³

Aşağıda sizler için hazırladığımız, çocuklarınıza mahremiyet eğitimi verirken kullanabileceğiniz bir liste yer almaktadır. Buradan yola çıkarak çocuğunuza öğretmek istediğiniz önlem ve değerleri kontrol edebilirsiniz.

- ✓ Bedenim bana aittir, benden izin almayan kişiler bana dokunamaz.
- ✓ Başkalarının bedenine onlardan izin almadan dokunulmamalıdır.
- ✓ Ev içinde ya da başka bir sosyal ortamda kıyafetsiz gezilmemelidir.
- ✓ Kıyafet değiştirirken tek başımıza olmamız gerekir.
- ✓ Tuvalet ve banyo ihtiyacımızı kendimiz karşılamalıyız.
- ✓ Eğer banyo yaparken zorlanıyorsak ve anne-babamız yardım ediyorsa hem yanımızda olan kişinin hem de bizim iç çamaşırlarımız üzerimizde olmalıdır.
- ✓ Başkalarının odalarına izin isteyip girdiğimiz gibi başkaları da bizim odamıza girerken izin istemelidir.
- ✓ Başkalarının özel eşyalarına dokunmamamız gerektiği gibi, kendi kişisel eşyalarımıza da anne ve babamızın izinsiz dokunmasını nazik bir şekilde rica edebiliriz.
- ✓ Anne ve babamızla aynı yatakta ya da eğer evin durumu uygun ise aynı odada uyumalıyız.
- ✓ Günlük hayatımızda mahremiyetimiz önemli olduğu gibi internet ortamında da mahremiyet önemlidir.
- ✓ Kişisel bilgilerinizi internet ortamında paylaşmak güvenli değildir.
- ✓ Kendini rahatsız eden bir durumla karşılaştığında “Hayır!” denmeli ve bağırarak yardım istenmelidir.
- ✓ Günlük hayatta mektuplar, telefonlar ya da özel konuşmalar gizli kalmalıdır.
- ✓ Birisi bize dokunmak istediğinde ya da rahatsız edici bir şey söylediğinde “hayır” demek tamamen normaldir.
- ✓ İyi dokunuş (sosyal kabul edilen) ve kötü dokunuş (rahatsız hissettiren) arasındaki fark bilinmelidir.
- ✓ Birisi bir şeyin “sır” olarak saklanması gerektiğini söylüyorsa bu durumda bunu hemen bir yetişkine anlatmalıdır.
- ✓ Çocuklar yaşına uygun olmayan içeriklerden korunmalıdır. Bu hem dijital hem de fiziksel içerikler için geçerlidir.
- ✓ Çocuğunuz bir şeyin doğru ya da yanlış olduğunu hissettiği durumlarda, bunu size ya da güvendiği bir yetişkine hemen söyleyebilmelidir.
- ✓ Eğer birisi çocuğunuza, “Bu bizim sırrımız olacak.” gibi ifadelerle yaklaşırsa bunun sorgulanması gerektiğini öğretin.
- ✓ Çocuğunuza bazen tanıdık kişilerin bile yanlış davranabileceğini ve çocuğunuzun hislerini her zaman paylaşmasının önemli olduğunu öğretin.
- ✓ Sevdiğimiz insanların bile fiziksel temas konusunda bizim rızamızı alması gerekir.

MAHREMİYET KARTLARI

Mahremiyet kartlarını kullanarak çocuğunuzun, belirli durumlarla karşılaştığında nasıl davranması gerektiği konusunda pratik yapmasına yardımcı olabilirsiniz. Bu kartlar farklı şekillerde çeşitlendirilerek oyun zenginleştirilebilir.

Arkadaşın izinsiz bir şekilde çantayı karıştırıyor. Ne hissedersin? Ne yapman gerekir?	Arkadaşın rahatsız olmana rağmen dokunarak şaka yapıyor. Ne yapman gerekir?
Tanımadığın birisi sana sosyal medya üzerinden mesaj atıyor ve seninle ilgili bilgiler öğrenmek istiyor. Ne yapman gerekir?	Kardeşin kapıyı çalmadan odana giriyor. Nasıl hissedersin? Nasıl tepki vermen gerekir?
Arkadaşın kişisel hesaplarının şifresini istiyor. Ona ne söylemen gerekir?	Annen teyzenle konuşurken kardeşinin gizlice dinlediğini gördün. Ne yapman gerekir?
Arkadaşın izinsiz bir şekilde fotoğrafını çekti ve sosyal medyada bunu yayınladı. Ne yaparsan doğru olur?	Birisi mesajlarını izinsiz bir şekilde okumak istiyor. Nasıl tepki verirsin?
Birisi sana özel bir konuda soru soruyor ama bu soruyu cevaplamak istemiyorsun. Nasıl hayır demelisin?	Arkadaşın bedenine ilgili sürekli şaka yapıyor. Onu nasıl uyarmalısın?

Soru-Cevap Köşesi

Soru:

15 yaşında bir oğlum var ve son zamanlarda telefonunda ve bilgisayarında çok fazla vakit geçiriyor. Hangi sosyal medya platformlarını kullandığını ve kimlerle iletişim halinde olduğunu merak ediyorum. Ancak onun mahremiyetine saygı göstermem gerektiğini de biliyorum. Telefonunu ve bilgisayarını kontrol etmem doğru olur mu? Bunu nasıl daha sağlıklı bir şekilde yapabilirim?

Cevap:

Günümüz dünyasında dijital platformlar yaşamımızın büyük bir kısmını kaplamış durumdadır. Gerçek dünyada olduğu gibi bu ortamlarda da güvenliğimizi sağlamak zorundayız. Çocukların dijital platformlardaki güvenliğini sağlamak ise ebeveynlerin sorumluluğundadır. Bu nedenle çocuğunuz için endişelenmeniz son derece doğal bir durumdur. Ancak çocuğunuzun telefonunun ve bilgisayarının onun kişisel eşyaları olduğunu unutmamak önemlidir. Özel bir defterini okumamanız gerektiği gibi gizlice çocuğunuzun telefonunu ve bilgisayarını karıştırmanız da doğru olmaz. Ancak tehlike arz eden ve hayati öneme sahip durumlar istisnadır. Bu, çocuğunuzun dijital yaşamından tamamen habersiz kalmanız gerektiği anlamına gelmez. Bu süreci güvene dayalı ve açık bir iletişimle yönetmeniz daha sağlıklı olacaktır. Bu konuda bir ebeveyn olarak kendinizi geliştirmenizin önemli olduğunu söylemeliyiz. Bunun için ebeveynlere dijital platformlarla ilgili araştırma yapmasını önerebiliriz. Örneğin: “Gençlerin en sık kullandığı sosyal medya platformları neler? Hangi tür uygulamaları kullanıyorlar? Bu uygulamalarda herhangi bir risk var mı? Varsa bu risklere karşı hangi önlemler alınabilir? vb.” Ebeveynlerin bu konu hakkında bilgi sahibi olmaları çocuklarına yol göstermelerine yardımcı olur. Bu noktada birkaç önemli hususu sizinle paylaşmak isteriz:

1. Çocuğunuza karşı açık ve samimi olun. Bu durum çocuğunuzun da size karşı açık ve samimi olmasını sağlayarak sizinle hayatı hakkında detayları paylaşmasına ortam hazırlayabilir.
2. Çocuğunuzla samimi bir sohbet ortamında dijital platformlar hakkındaki endişelerinizi gerekçelendirerek açıklayın. Olası riskleri ve kendilerinin güvenliğini nasıl sağlayabilecekleri konusunda tartışın.
3. Alternatif uygulamalar ve sitelerin neler olabileceğini birlikte araştırın.
4. Çocuğunuzun ne olursa olsun her şeyi sizinle paylaşabileceğini, bir hata yapmasının ona olan sevgisini azaltmayacağını hatırlatın.

Soru:

Çocuklarda mahremiyet bilincini hangi yaşlardan itibaren geliştirmeye başlamalıyım ve bu süreci nasıl destekleyebilirim?

Cevap:

Mahremiyet bilinci çocuklarda erken yaşlarda, özellikle 2-3 yaşlarından itibaren şekillenmeye başlar. Bu yaşlar, çocukların “benlik” duygusunun ve bireysellik algısının geliştiği kritik bir dönemdir. Çocukların bedenlerini tanımaya başladıkları bu süreçte bedenlerinin özel olduğu ve belirli sınırlar içinde korunması gerektiği mesajı verilmelidir. Bu süreçte ebeveynlerin ve bakım verenlerin tutumu belirleyicidir. Özellikle çocukların izinsiz olarak dokunulmaması gerektiğini anlamaları için “özel bölgeler” kavramı tanıtılabilir ve mahremiyetin bir hak olduğu vurgulanabilir. Örneğin; ebeveynlerin çocukların bezini değiştirirken uygun ve kalabalık olmayan bir odayı tercih etmesi de mahremiyet bilincinin gelişmesi için önemlidir. Öte yandan alışveriş merkezleri gibi kamusal alanlarda tuvalet kullanımlarında ya da mağaza kabinlerinde deneme yaparken kabin kapısının kapalı olduğundan emin olunması da bu bilincin kazandırılması için önemli bir adımdır.

Ebeveynlerin model olma rolü çok önemlidir. Çocuklar genellikle sosyal öğrenme yoluyla gözlemlediklerini öğrenirler. Bu nedenle ebeveynlerin evde aile içinde dahi olsa mahremiyet kurallarına uygun davranışlar sergilemesi bilinç kazanmalarını destekler. Bu kapsamda aile bireylerinin birbirlerinin odalarına girmeden önce kapıyı çalmaları gerektiği öğretilmelidir. Çocuğa kendi kıyafetlerini değiştirebileceği özel bir alan sunulmalı ve ev içinde rahat kıyafetler giymenin doğal olduğu ancak dışarıda sosyal normlara uygun kıyafetler tercih etmenin önemi anlatılmalıdır.

Soru:

Çocuğumun sınırlarını ihlal eden bir durumla karşılaştığını nasıl fark edebilirim? Bu durumda nasıl bir tepki vermeliyim?

Cevap:

Çocukların sınırlarının ihlal edilmesi durumunda genellikle davranışsal veya duygusal belirtiler gözlemlenir. Çocuğun rutin davranışlarında ani değişiklikler, örneğin; içe kapanma, korku belirtileri, uyku sorunları veya okul performansında düşüş dikkat edilmesi gereken sinyaller olabilir. Bu tür durumlarda, çocuğa doğrudan suçlayıcı veya baskı yaratıcı bir şekilde yaklaşmadan güven veren bir ortamda konuşmak önemlidir. Destekleyici ifadeler yoluyla çocukların yaşadığı durumu paylaşmaya teşvik edilmelidir. Buna ek olarak durumu değerlendirip profesyonel bir destek alarak gerekli adımları atmak en sağlıklı yöntemdir. Ebeveynin sakin ve çözüm odaklı bir tutum sergilemesi çocuğun kendini güvende hissetmesini sağlar.

Aile içinde ebeveyn-çocuk iletişiminin güçlü ve açık olması gündelik hayatlarında çocukların doğal olarak kendi duygu, düşünce ve davranışlarını içtenlikle paylaşmalarına fırsat verir. Bu nedenle istenmeyen bir durum yaşamadan önce evde oluşturulan samimi ve iletişime açık aile ortamı, çocukların duygu ve düşüncelerini rahatça ifade edebileceği, sınırlarını ve ihtiyaçlarını daha net bir şekilde dile getirebileceği bir alan sağlar. Böylece çocuklar, karşılaştıkları herhangi bir durum karşısında güvendikleri yetişkinlerden destek alma konusunda tereddüt yaşamaz ve kendilerini koruma mekanizmalarını daha güçlü bir şekilde geliştirebilirler.

Soru:

Dijital ortamda çocukların mahremiyetini korumak için ebeveyn olarak nelere dikkat etmeliyim?

Cevap:

Dijital ortam, çocuklar için birçok fırsat sunarken aynı zamanda ciddi mahremiyet riskleri barındırmaktadır. Bu nedenle dijital mahremiyet konusu, günümüzün en önemli ebeveynlik sorumluluklarından biri haline gelmiştir.

Çocuklar, teknolojiyi öğrenme ve eğlenme amacıyla kullanırken aynı zamanda birçok potansiyel riskle karşı karşıya kalabilirler. Bu nedenle ebeveynlerin çocuklarının dijital mahremiyetini korumak için aktif bir rol oynamaları gerekir. Öncelikle çocukların kullandıkları cihazlarda ve platformlarda uygun gizlilik ayarlarının yapıldığından emin olunmalıdır. Örneğin; sosyal medya hesaplarında profillerin “herkese açık” yerine “gizli” olarak ayarlanması çocukların bilgilerinin ve paylaşımlarının yalnızca güvendikleri kişiler tarafından görülmesini sağlar. Aynı şekilde dijital oyunlar ve uygulamalarda da çocukların kimlerle iletişim kurabileceği konusunda sınırlar belirlenmelidir.

Çocuklarla dijital dünyadaki riskler hakkında açık bir şekilde konuşmak büyük önem taşır. Özellikle kişisel bilgilerin paylaşılması gerektiği, örneğin; tam isim, adres, okul adı veya telefon numarası gibi bilgilerin yabancılarla paylaşılmasının tehlikeleri anlatılmalıdır. Bu konuda yargılayıcı bir tavır yerine, anlayışlı ve bilgilendirici bir yaklaşım benimsenmelidir. Örneğin; “Bu bilgileri paylaşmamak seni güvende tutar çünkü tanımadığımız kişiler bu bilgileri kötüye kullanabilir.” gibi açıklamalar yapılabilir.

Çocuklara dijital platformlarda şüpheli bir durumla karşılaştıklarında hemen ebeveynleriyle paylaşmaları gerektiği anlatılmalıdır. Örneğin; rahatsız edici bir mesaj aldıklarında veya uygunsuz bir içerikle karşılaştıklarında güvendikleri bir yetişkine başvurabileceklerini bilmeleri önemlidir. Bu tür durumlarda çocuğu suçlamadan dinlemek ve desteklemek, onların dijital ortamda da kendilerini güvende hissetmelerine yardımcı olur.

Son olarak, ebeveynlerin dijital ortamda örnek bir davranış sergilemesi, çocukların mahremiyet bilinci geliştirmesinde etkili olur. Örneğin; küçük çocukların fotoğraflarını paylaşmamak, ergenlerin ise iznini isteyerek paylaşmak, onların kendi mahremiyet haklarına saygı duyulduğunu hissettirir ve bu bilinci geliştirmelerine katkı sağlar. Böylelikle çocuklar hem fiziksel hem de dijital dünyada mahremiyet kavramını daha güçlü bir şekilde içselleştirebilirler.

EBEVEYN ÇOCUK ETKİNLİK TAKVİMİ

01

Biberiye bitkisinin faydalarını araştırın.

02

En sevdiğiniz şarkıyı ailenizle birlikte söyleyin.

03

Origami ile kutu yapmayı öğrenin.

04

Cebelitarık Boğazının nerede olduğunu araştırın.

9

Paul Cezanne'nin "Kırmızı Yelekli Çocuk" tablosunu inceleyin.

10

Thor Dağı hakkında bilgi toplayın.

11

Dünyanın en büyük mağarasını araştırın.

12

Korktuğunuz şey bir resim olsaydı nasıl görünürdü? Çizin.

17

Büyük mercan resifi hakkında araştırma yapın.

18

Okçuluk sporu hakkında bilgi toplayın.

19

Beethoven'ın "Für Elise" parçasını dinleyin.

20

Bir Rus yemeği öğrenin.

25

15 dakika egzersiz yapın.

26

Büşra Kayıkcı'dan "Doğum" bestesini dinleyin.

27

Hava kirliliğiyle ilgili bir resmi çizin.

28

Kudüs tarihini öğrenin.

05

Farklı tür yapraklar toplayın ve kurutun.

06

Rusça "Nasılsın?" demeyi öğrenin.

07

En büyük korkunuz hakkında bir yazı yazın.

08

Bir koreografin ne iş yaptığını öğrenin.

13

"Mariana Çukuru"nu araştırın.

14

Tanburi Cemil Bey'in "Çeçen Kızı" eserini dinleyin.

15

Bugün sizi mutlu eden 3 şeyi günlüğünüze yazın.

16

Okumayı en sevdiğiniz kitaba yeni bir isim verin.

21

Ailenizle birlikte bir film izleyin.

22

Birlikte 20 sayfa kitap okuyun.

23

Bir kütüphaneyi ziyaret edin.

24

Rusya'nın üç şehri hakkında bilgi toplayın.

29

Sakura Matsuri festivalini araştırın.

30

Aile üyelerinize bir çiçek resmi çizin ve hediye edin.

31

1'den 10'a kadar Kırgızca sayıları öğrenin.

Kaynakça

1. Çalışkan, H. (2019). *Okul öncesi dönemde çalışan öğretmenlerin mahremiyet eğitimi konusunda bilgi düzeylerinin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
2. Gündüz, O. (2015). Toplumsal değişme ve mahremiyet algısı. *Din, Gelenek ve Ahlak Bağlamında Mahremiyet Algıları Sempozyum Bildiri Kitabı* (307-319), Ordu İlahiyat Vakfı Yayınları.
3. Karagülle, A. E. (2015). *Günümüzde değişen mahremiyet algısının sosyal ağlar bağlamında incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi.
4. Şahin, M. (Ed.). (2023). *Çocuklarda mahremiyet bilinci*. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. <https://aile.gov.tr>
5. Yılmaz, S. (2011). Her iletişim mahremiyet ihlalidir ve her mahremiyet ihlalinin bir haber değeri vardır (Ed. Hüseyin Köse). İçinde *Medya Mahrem Medyada Mahremiyet Olgusu ve Transparan Bir Yaşamdan Parçalar* (ss. 129-149). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
6. Özaslan, H., & Gültekin Akduman, G. (2018). Ailelerin mahremiyet eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *SETSCI Conference Indexing System*, 3, 1363-1369.
7. Şirin, S. (2023). Yetişin çocuklar. Doğan Yayınları.
8. Finkelhor, D. (2009). *The prevention of childhood sexual abuse. The Future of Children*, 19(2), 169-194.
9. Chen, J., Dunne, M. P., & Han, P. (2017). Prevention of child sexual abuse in China: Knowledge, attitudes, and communication practices of parents of elementary school children. *Child Abuse & Neglect*, 63, 96-106.
10. Family and Trauma. (2023, August). *Silent educator: The impact of porn on young minds*. Psychology Today. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/family-and-trauma/202308/silent-educator-the-impact-of-porn-on-young-minds>
11. T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2018). *Çocuklarda Mahremiyet Bilinci Kitabı*. <https://www.aile.gov.tr/media/129755/cocuklardamahremiyetbilincikitabi.pdf>
12. Pew Research Center (2018). Teens, Social Media & Technology (May 31). <http://www.pewinternet.org/2018/05/31/teens-social-media-technology-2018/>
13. Demir, M. (2021). *Farklı yaş grubundaki çocuklara verilen mahremiyet eğitiminin çocuk istismarı bilgi düzeyine etkisinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi.

MAARiF
aile

Eğitime değer!

